VIÐMERKINGAR

SAMBAND
EIRIKUR LINDENSKOV
EIRIKUR@SOSIALURIN.FO
TLF 341800

Eysturoyingar ganga undan

Í døgunum 18. til 25. oktober er Runavík karmur um fjølbroytta mentanarviku og vinnustevnuna FaroExpo. Hetta er eitt afturvendandi tiltak, sum hevur fingið stóra undirtøku á hvørjum ári. Hetta er so fimta árið á rað, at myndugleikar og vinnan í økinum taka hetta stóra takið.

Mentanarvikan byrjaði longu í vikuskiftinum og heldur fram alla vikuna. Við nýggja mentanarhúsinum Løgshøll eru góðir karmar skaptir fyri at skipa fyri slíkum tiltøkum, og Runavík kann sum størsta búplássið í landsins mest virknu oyggj halda mentanartiltøk av nærum øllum slag. Mentanarvikan er sera fjølbroytt og spennandi og má sigast, at stigtakararnir veruliga hava gjørt sær stóran ómak at finna góð tiltøk og nøvn gjøgnum alla vikuna. So tað er bara at seta seg í okkurt akfarið og leggja leiðina til Runavíkar. Vikan er væl og virðiliga frágreidd í serblað, sum Sosialurin gav út fríggjadagin kring alt landið.

Sjálv vinnustevnan varð sett í morgun av Jørgen Niclassen, landsstýrismanni, og hon heldur fram til mikudagin. Við á stevnuni eru fleiri enn 50 føroysk og útlendsk virki. Partur av vinnustevnuni er áhugaverd ráðstevna seinnapartin mikudagin, sum ber heitið "Nútímans leiðsla". Eitt viðkomandi tiltak og tilboð til føroyskar leiðarar og stjórar eitt nú um, hvussu tú møtir avbjóðingum. Tað er ikki minst aktuelt í hesum tíðum, har tað nívir fast hjá virkjum og í samfelagnum sum heild.

Hugaligt at slíkar stevnur ikki bara fara fram í høvuðsstaðnum. Sigast má at eysturoyingar hava ikki staðið aftanfyri Havnina í so máta. Her grør um gangandi fót, ja tað er ikki ov nógv sagt, at Eysturoyggin í mongum lutum gongur á odda sum vinnuoyggj føroyinga. Ongastaðni kring landið er so nógv og fjølbroytt vinnuvirksemi sum í Eysturoynni, og ein høvuðsorsøkin til hetta man vera, at her býr gott og virkið fólk og ikki at gloyma – her er nógv gott at byggja víðari á, sum onnur løgdu lunnar undir. Og tí er tað eisini ein sjálvfylgja, at vinnustevnur og ráðstevnur eisini verða hildnar í oynni. At mentanarvika eisini er vorðin partur av tiltøkunum er at fegnast um, tí í mongum er samspæl millum mentan og vinnu.

Vit fara at ynskja eysturoyingum og ikki minst runavíkarfólki tillukku við hesum tiltøkum og góða eydnu. Miðlahúsið og tess mongu miðlar, sum hava til uppgávu at fylgja við øllum tí, sum fer fram kring landið alt, fer eisini at vera ein virkin partur av tiltøkunum í Runavík. Hetta fer at síggjast aftur í blað, í rás og á Portalinum.

Sosialurin

Hví skulu vit hava kommunur?

JÓANES N. DALSGAARD

Háaktuelt í hesum døgum er kjakið um kommunusamanlegging. Kjakast verður dúgliga um vit skulu hava 5, 7 ella 9 kommunur í Føroyum. Tosað verður um, at kommunurnar skulu vera sterkar, so at málsøki, sum í dag verða umsitin av landsstýrinum, kunnu leggjast út til kommunurnar at umsita.

Men hví skulu vit yvirhøvur hava kommunur?

Svarið veldst um, í hvørjum høpi kommunurnar vera sæddar. Til ber at tosa um tvinnar fatanir.

Aðra fatanina kunnu vit nevna valdsbýtisfatanina. Tað er henda, sum er ráðandi í dag. Sambært hesi fatan er valdið í samfelagnum miðsavnað í einum valdsdepli, sum er settur saman av løgtingi og landsstýri. Allar avgerðir víðvíkjandi skipanini av samfelagnum, skulu - sambært valdsbýtisfatanini - hava sín uppruna í valdsdeplinum. Tó ikki so, at valdsdepilin nýtist at taka allar ítøkiligar avgerðir. Valdsdepilin kann velja at »læna« stovnum, sum ikki hoyra til depilin vald til at taka ávísar avgerðir. Sambært valdsbýtisfatanini eru kommunurnar slíkir stovnar.

Sambært valdsbýtisfatanini eru kommunurnar stovnar, sum hava til endamáls at ganga valdsdeplinum til handa í nærumhvørvinum. Av einihvørjari orsøk, sum krógvar seg í søguliga táminum, sum liggur yvir umskiftinum frá feudalari harramansmentan til konstitutionelt demokrati, er tað avgjørt, at kommunustýrir skulu vera fólkavald.

Við støði í valdsbýtisfatanini er tað trupult at skilja, hví kommunustýrir ikki eru tilnevnd av valdsdeplinum. Men kanska hevur hetta okkurt við legitimitet at gera. Legitimitetin hjá valdsdeplinum væl at merkja. Tá eitt kommunustýrið tekur vánaligar avgerðir, so er tað veljarin, sum hevur ein trupulleika, og ikki valdsdepilin. Hetta, hóast kommunurnar - í fullum samsvari við valdsbýtisfatanina - bert hava møguleikar fyri at taka avgerðir innan fyri neyvar karmar, ásettir at valdsdeplinum. Hetta er neyvt tað sama, sum embætisfólkini í valdsdeplinum gera. Møguleikarnir hjá kommunustýrum, undir verandi skipan, at taka politiskar avgerðir, eru sera, sera smáir. Og sambært valdsbýtisfatanini er hetta akkurát sum tað skal vera.

Hina fatanina kunnu vit nevna samskipanarfatanina. Sambært hesi fatan liggur valdið í samfelagnum ikki á einum miðsavnaðum stað, men harafturímóti hjá tí einstaka. Sambært samskipanarfatanini skulu løgligar fyriskipanir hava til endamáls partvíst at tryggja rættin hjá tí einstaka til at taka egnar avgerðir um egna tilveru, og partvíst at skapa góðar og mennandi karmar um samvirkan ímillum einstøku borgararnar.

Ein høvuðsmunur ímillum valdsbýtisfatanina og samskipanarfatanina er, hvør myndugleiki verður sæddur at hava evsta rætt. Sambært valdsbýtisfatanini er tað valdsdepilin, sum hevur evsta rætt. Sambært samskipanarfatanini er tað tann einstaki borgarin, sum hevur evsta rætt. So meðan valdsbýtisfatanin sær kommunurnar, sum verandi amboð hjá valdsdeplinum, sær samskipanarfatanin kommunurnar, sum verðandi fyrsta fyrsta lið í fólksligu valdssamskipanini (hetta verður eisini nevnt »subsidiaritetsprinsippið«).

Logiska avleiðingin av valdsbýtisfatanini í Føroyum átti at verið at avtikið kommunurnar og ístaðin lagt alt avgerðarvirksemi beinleiðis undir valdsdepilin. Samfelagið er so lítið, og samskiftismøguleikarnir so góðir, at neyðugt er ikki longur við fólkavaldum »harramonnum« runt um landið. Kommunurnar eru ein fullkomiliga óneyðug útreiðsla fyri samfelagið, og eru haruframt ein óneyðugur og forstýrandi liður, í valdsútinnanini.

Logiska avleiðingin av samskipanarfatanini er ein heilt onnur. Sambært henni skulu kommunurnar hava nógv størri sjálvstøðugt vald til at taka avgerðir í nærumhvørvinum. Tær skulu ikki verða tengdar at hvørjari aðrari, tí tær hava sum so einki við hvørja aðra at gera. Einstaka kommunan gerst eitt fólkastýrt samfelag í samfelagnum. Eyðsæð er tørvur á ávísari samskipan borgarana millum á einum hægri plani enn tí lokala. Tann samskipanin skal fara fram í løgtinginum. Sambært samskipanarfatanini merkir hetta tó ikki, at løgtingið er oman fyri kommunustýrini, men hinvegin at talan er um tveir ymiskar myndugleikar við ymiskum uppgávum. Logiska avleiðingin av samskipanarfatanini er sostatt, at kommunurnar fáa frið at skipa síni viðurskifti samsvarandi viljanum hjá borgarunum í einstøku kommununi.

Innsent tilfar

Av tí at vit fáa rættuliga nógv innsent tilfar sendandi – meira enn vit fáa í blaðið – hevur blaðleiðslan verið noydd at gjørt nakrar avmarkingar.

Enn sum áður skal fult navn skal vera undir øllum innsendum greinum – annars verða tær ikki prentaðar. Harnæst tilskila vit okkum rætt til at ikki at taka við tilfar, sum eisini er sent øðrum bløðum ella hevur verið prentað aðrastaðni.

Drúgvar greinar – greinar sum eru longri enn áleið 5.500 tekn, verða raðfestar lægri, og koma bert í blaðið, um pláss er fyri teimum. Tað er ein fyrimunur um vit fáa tilfarið umvegis teldupost ella á diskli.

Lesið Sosialin - so eru tit við

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Marknaðarleiðari: Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad finnbjorg@sosialurin.fo
Høgni Thomsen hogni@sosialurin.fo
Elin Vatnhamar Olsen evo@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Eilen Anthoniussen eilen@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Rigmor Dam rigmor@sosialurin.fo
Leo Poulsen leo@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Árni Joensen arni@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Rógvi Nybo rogvi@sosialurin.fo
Eirikur í Jákupsstovu eij@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Kykmyndir:
Alvin Elleby Andersen alvin@ras2.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 228814
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

!!! Haldarar
sum ikki hava fingið blaðið, kunnu ringja til 341818 frá kl. 8.00-20.00 og boða frá

Uppseting/prent:
Uppseting: Sosialurin
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Tórsgøta 1, 100 Tórshavn
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 13^{30}

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Mánadagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Týsdagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Mikudagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Hósdagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Frí. kl. 09	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39 mm og rúmið millum teigarnar er 4 mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.